DOMSTOLENS DOM
av den 27 maj 1981*

I förenade målen 142 och 143/80

har Corte d'appello i Milano till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Amministrazione delle finanze dello stato

och

Essevi SpA, med säte i Milano (mål 142/80),

samt

företaget **Carlo Salengo**, med säte i Genua (mål 143/80).

Begäran avser tolkningen av artikel 95 i EEG-fördraget i förhållande till den italienska lagen om statlig skatt på importerad sprit.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden J. Mertens de Wilmars, avdelningsordförandena P. Pescatore, Mackenzie Stuart och T. Koopmans samt domarna O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait, O. Due och U. Everling,

generaladvokat: F. Caportorti,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

* Rättegångspråk: italienska.

dom

DOMSKÄL

1 Genom två beslut av den 19 februari 1980, som inkom till domstolen den 12 juni 1980, har Corte d'appello i Milano i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt frågor om tolkningen av artiklarna 95 och 169 i EEG-fördraget för att kunna avgöra om bibehållandet i den italienska lagstiftningen av ett differentierat beskattningssystem för sprit framställd av vin är förenligt med fördraget.

2 Av handlingarna framgår att de två företagen, motparter i målet vid den nationella domstolen, under en period som för det första företagets vidkommande löpte mellan den 1 mars 1962 och den 1 december 1967, och för det andra mellan den 18 april 1960 och den 25 oktober 1971, importerade konjak med ursprung i Frankrike för vilken de betalade de enligt lag fastställda skatterna för etylalkohol av "första kategorin", dvs. sprit som inte uppfyller de fastställda kraven på ursprung och framställning eller – om det rör sig om sprit framställd utanför statens territorium – som inte kan kontrolleras på framställningsstadiet.

3 Motparterna i målet vid den nationella domstolen väckte talan vid Tribunale di Milano om återbetalning av de inbetalda skatterna med åberopande av att artikel 95 i EEG-fördraget hade överträtts under ovannämnda perioder. Genom domar av den 26 januari respektive den 1 juni 1978 dömdes den italienska finansförvaltningen att återbetala de otillbörligt uttagna skatterna.

4 Den 31 augusti 1978 överklagade denna förvaltning domarna och åberopade under förfarandet flera domar från Corte suprema di cassazione som, i sina domar nr 1317, 1318 och 1321 av den 1 mars 1979, fastslog det omtvistade beskattningssystemets lagenlighet i förhållande till gemenskapsrätten. Förvaltningen gjorde på detta stadium gällande att Europeiska gemenskapernas kommission genom ett yttrande av den 28 februari 1969 hade erkänt att Italien hade rätt att tillämpa skatten som ett instrument i sin jordbrukspolitik inom alkoholsektorn och att provisoriskt bibehålla det omtvistade differentierade beskattningssystemet. I detta yttrande skulle kommissionen uttryckligen ha erkänt detta system som ett "stöd" som var förenligt med bestämmelserna i gemenskapsrätten, med den följden att den statliga skatten lagenligt togs ut för de alkoholprodukter som importerades från Frankrike.

5 Corte d'appello har framhållit att ovannämnda omständigheter inte är av

sådan art att de uttömmande behandlar det vid rätten väckta problemet. Den anmärker att även om kommissionen i sitt yttrande av den 28 februari 1969 gav Italien rätt att bibehålla och tillämpa det omtvistade beskattningssystemet som ett instrument i sin jordbrukspolitik, har det sedan dess uppstått en rad nya omständigheter. Corte d'appello har i detta hänseende nämnt domstolens dom av den 15 oktober 1969 i målet 16/69 Kommissionen mot Italien (Rec. s. 377), i vilken det har fastställts att sprit, likör och andra spritdrycker inte utgör jordbruksprodukter i den mening som avses i fördraget, domen av den 10 december 1974 i målet 48/74 Charmasson (Rec. s. 1383), i vilken det har fastställts att hinder för handeln mellan medlemsstaterna är oförenliga med den gemensamma marknaden efter utgången av övergångstiden, även om dessa hinder utgör en del av en nationell marknadsorganisation, och slutligen, det motiverade yttrande som kommissionen riktade till Italien den 31 juli 1978 avseende en differentierad beskattning i samband med tillämpningen av såväl den statliga skatten som framställningsskatten.

6 Med beaktande av dessa nya omständigheter, samt den argumentation som förvaltningen har framfört under förhandlingarna, har Corte d'appello av domstolen begärt förhandsavgörande i följande frågor:

"— Vilken verkan skall tillerkännas de ifrågavarande yttranden som kommissionen har avgett i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget? Har Italien överträtt artikel 95 i fördraget genom att på sprit som framställs av vin och som importeras från andra medlemsstater tillämpa ett beskattningssystem som omfattar en statlig skatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol (90 000 lire från mars 1978), som inte på motsvarande sätt föreskrivs för eller tillämpas på inhemska liknande produkter?

— Är det, efter inledningen av den andra etapp som föreskrivs i artikel 95 tredje stycket, vilken är den senaste tidpunkten för undanröjandet av nationella bestämmelser som strider mot den i det första och andra styckena i samma artikel fastställda principen om skattemässig likabehandling, tillåtet för Italien att, som ett undantag, bibehålla en redan existerande diskriminering av importerad sprit som framställs av vin?"

Bakgrunden till målen

7 Av de handlingar som den italienska regeringen har förelagt domstolen framgår att kommissionen den 8 maj 1968 skickade en skrivelse med följan-

de lydelse till den italienska utrikesministern:

"Jag ber Er att uppmärksamma den italienska regeringen på följande överväganden angående alkoholskatter.

Den italienska skattelagstiftningen på området för alkoholskatt föreskriver att alkohol skall beskattas med en statlig skatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol och en framställningsskatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol. Det föreskrivs om flera undantag till förmån för vissa produkter, inklusive sprit framställd av sprit och mäsk. Dessa spritsorter är befriade från den statliga skatten och underkastade en framställningsskatt på 53 000 lire per hektoliter för sprit framställd av vin och 50 000 lire per hektoliter för sprit framställd av mäsk.

För importerad sprit framställd av vin och mäsk tas det däremot ut en statlig skatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol och en framställningsskatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol.

Detta differentierade system, som missgynnar importerade produkter, är i strid med artikel 95 i fördraget....

I en skrivelse av den 4 november 1965 har kommissionen redan meddelat sina synpunkter till den italienska regeringen om dessa frågor. I en skrivelse av den 12 februari 1966 från Italiens ständiga representation har den italienska regeringen lagt fram sina synpunkter för kommissionen. Enligt den italienska regeringen är syftet med den differentierade beskattningen på alkoholområdet att möjliggöra samexistensen av de olika råvarorna för framställning av alkohol och därmed säkerställa avsättningen av vissa råvaror som används vid framställningen av alkohol på jordbruksområdet. Följaktligen skulle det inte gå att avskaffa detta differentierade system förrän de italienska jordbruksintressena inom denna sektor tillvaratas inom ramen för en gemensam jordbrukspolitik på alkoholområdet. De italienska myndigheterna har dessutom gjort gällande att en minst lika stor diskriminering existerar i de övriga medlemsstaterna, t.ex. den som följer av förekomsten av monopolen i Frankrike och Tyskland.

Kommissionen har inte helt velat förneka att det förekommer problem på det italienska jordbruksområdet vilka har uppstått på grund av alkohol. Den hävdar därför att den differentierade beskattningen, som föreskrivs i den italienska lagstiftningen och som beror på tillämpningen av den statliga skatten, provisoriskt kan få fortbestå, eftersom den statliga skatten på sätt

och vis utgör ett instrument i den italienska jordbrukspolitiken på alkoholområdet, som gör det möjligt att avsätta alkohol på marknaden oavsett varifrån den har sitt ursprung och oavsett råvarukostnaden.

De jordbruksmässiga kraven berättigar dock inte samtliga ovannämnda skillnader i beskattningen av inhemska och importerade produkter. Jordbrukets behov har redan tillgodosetts genom den statliga skatten, vilken endast tas ut för importerade produkter. Till följd av detta kan de jordbrukspolitiska övervägandena inte åberopas även för framställningsskatten för att berättiga den differentierade beskattningen till nackdel för importerad sprit framställd av vin och mäsk och importerade produkter liknande vermouth och marsalavin.

Kommissionen vidhöll därför att Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget vad gäller sänkningen av framställningsskatten för sprit framställd av vin och mäsk och sänkningen av framställningsskatten för alkohol som används för framställning av vermouth och marsalavin. Kommissionen har därför anmodat den italienska regeringen att med stöd av artikel 169 i fördraget lägga fram sina synpunkter för kommissionen angående ovannämnda överväganden inom en månad från det att den mottagit förevarande skrivelse. Kommissionen förbehåller sig rätten att om, nödvändigt, efter det att den beaktat dessa synpunkter avge det motiverade yttrande som föreskrivs i artikel 169."

8 Eftersom den italienska regeringen inte efterkom kommissionens anmodan avgav kommissionen den 28 februari 1969, i enlighet med artikel 169 i fördraget, ett motiverat yttrande om konsumtionsskatterna på alkohol med följande lydelse:

"I Italien är inhemsk sprit underkastad en statlig skatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol och en framställningsskatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol. Lagen föreskriver om flera slag av nedsättning, särskilt för sprit framställd av sprit och mäsk, som är befriad från den statliga skatten och underkastad en framställningsskatt på 53 000 lire per hektoliter för sprit framställd av vin och 50 000 lire per hektoliter för sprit framställd av mäsk.

Sprit som framställs av vin och mäsk och importeras till Italien är däremot underkastad en statlig skatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol och en framställningsskatt på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol...

Redan i november 1965 uppmärksammade kommissionen den italienska

regeringen på detta systems diskriminerande karaktär.

Därpå inledde kommissionen, genom en skrivelse av den 8 maj 1968, förfarandet enligt artikel 169 i EEG-fördraget om överträdelse av artikel 95 i fördraget. I sitt svar, genom skrivelse av den 23 juli 1968 från Italiens ständiga representation, meddelade den italienska regeringen kommissionen att den inte hade för avsikt att avskaffa den ifrågavarande differentierade beskattningen så länge de nationella monopolen i Tyskland och Frankrike inte ändrades och så länge det inte fanns någon gemensam jordbrukspolitik inom denna sektor....

Dessa argument kan inte, med undantag för en punkt, vederlägga grunden för den synpunkt som kommissionen gav uttryck för i sin skrivelse av den 8 maj 1968. Framför allt framhålls att medlemsstaterna inte i något fall får åberopa liknande överträdelser som begåtts av andra medlemsstater för att undandra sig de skyldigheter som uppstår för dem genom bestämmelserna i fördraget.

Vad gäller argumentet att Italien genomför sin jordbrukspolitik på alkoholområdet med tillgripande av skatter och endast kan ändra sin ståndpunkt inom ramen för upprättandet av en gemensam alkoholpolitik, har kommissionen redan genom sin skrivelse av den 8 maj 1968 erkänt att Italien faktiskt kunde tillämpa skatten som ett instrument i sin jordbrukspolitik inom denna sektor och inom dessa ramar provisoriskt bibehålla den differentierade beskattningen upp till ett belopp på 60 000 lire per hektoliter ren alkohol vad gäller tillämpningen av den statliga skatten. En sådan differentiering gör det möjligt att avsätta alkohol till i stort sett samma pris, oavsett framställningskostnaden."

9 I anslutning till detta motiverade yttrande fastslog kommissionen att det förelåg fördragsbrott avseende olika aspekter av skattesystemet förutom vad gällde den statliga skatten. Det bör anmärkas att detta motiverade yttrande inte har lett till att talan har väckts vid domstolen.

10 Den 31 juli 1975 riktade kommissionen, med stöd av artikel 169 första stycket i fördraget, ett nytt meddelande till den italienska regeringen i vilket man med hänvisning till förbudet mot diskriminering i artikel 95 uttalade viss kritik mot det skattesystem för alkohol som gällde i Italien med hänsyn till framställningsskatten, den allmänna statliga skatten och den särskilda statliga skatten och anmodade den italienska regeringen att undanröja den diskriminering som följer av detta system i förhållande till importerade produkter från

andra medlemsstater.

11 Eftersom de italienska myndigheterna inte efterkom denna nya anmodan på ett enligt kommissionen helt tillfredsställande sätt avgav kommissionen den 31 juli 1978 ett motiverat yttrande om differentierad beskattning rörande tillämpningen av framställningsskatten och den statliga alkoholskatten. Inte heller detta motiverade yttrande ledde till att talan väcktes vid domstolen.

12 Den italienska regeringen har inför domstolen försvarat uppfattningen att det omtvistade beskattningssystemet i själva verket endast är ett stöd till förmån för jordbruket som medges i form av en skatteförmån som är förbehållen den inhemska produktionen. Den anser att denna stödordning har godkänts genom det motiverade yttrandet av den 28 februari 1969 och att, i avsaknad av motåtgärder, detta godkännande fortfarande gäller och således bör erkännas som rättsenligt av de nationella domstolarna. Även om det inte föreligger något godkännande – med hänsyn till att det rör sig om ett stöd som beviljats före ikraftträdandet av fördraget – kan detta stöd bibehållas i enlighet med artikel 93.

Räckvidden av kommissionens ståndpunkter och yttranden inom ramen för förfarandet i artikel 169

13 Frågorna som ställts av Corte d'appello går i första hand ut på att klargöra den rättsliga verkan och räckvidden av de yttranden som kommissionen har avgett inom ramen för förfarandet om en stats fördragsbrott enligt artikel 169 i fördraget. Närmare bestämt handlar det om vilken rättsverkan som kan tillerkännas en försäkran av det slag som kommissionen gav i sin formella underrättelse av den 8 maj 1968 och i sitt yttrande av den 28 februari 1969, vilka avgavs i enlighet med artikel 169 i fördraget, och som gav Italien rätt att provisoriskt bibehålla ett s.k. "differentierat beskattningssystem".

14 I artikel 169 föreskrivs att om kommissionen anser att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt fördraget, "skall kommissionen avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha givit den berörda staten tillfälle att inkomma med sina synpunkter". Det tilläggs att kommissionen får föra ärendet vidare till domstolen om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angivits av kommissionen.

15 Syftet med detta inledande förfarande, som utgör en del av kommissionens

kontrolluppgifter enligt artikel 155 första strecksatsen, är i första hand att ge medlemsstaten en möjlighet att motivera sin ståndpunkt och att, i förekommande fall, frivilligt efterkomma kraven i fördraget. Om dessa ansträngningar att nå en lösning inte lyckas är syftet med det motiverade yttrandet att bestämma föremålet för tvisten.

16 Å andra sidan har kommissionen inte befogenhet att genom de motiverade yttranden som avges i enlighet med artikel 169 eller genom andra ståndpunkter inom ramen för detta förfarande definitivt fastställa en medlemsstats rättigheter och skyldigheter eller ge denna garantier avseende ett visst handlingssätts förenlighet med fördraget. Enligt systemet i artikel 169–171 i fördraget kan fastställandet av medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter samt bedömningen av deras handlingssätt endast ske i en av domstolen avkunnad dom.

17 Med desto starkare skäl kan kommissionen inte genom sina ståndpunkter och yttranden som den skall avge enligt artikel 169 befria en medlemsstat från iakttagandet av dess skyldigheter enligt fördraget. Sådana försäkringar kan i synnerhet inte ha den verkan att de hindrar de enskilda att inför domstol hävda de rättigheter som tillkommer dem genom fördraget gentemot en medlemsstats lagstiftning eller förvaltningsåtgärder som eventuellt strider mot gemenskapsrätten.

18 Svaret på den första delen av frågorna blir alltså följande. De yttranden som kommissionen avger i enlighet med artikel 169 har endast rättsverkan i förhållande till väckande av talan vid domstolen inom ramen för talan om en medlemsstats fördragsbrott. Kommissionen kan inte, i sina ståndpunkter inom ramen för detta förfarande, befria en medlemsstat från dess skyldigheter eller inskränka de rättigheter som tillkommer de enskilda genom fördraget.

Frågan om ett differentierat beskattningssystem för alkohol är förenligt med artikel 95

19 Den andra delen av frågorna går ut på att klargöra om en medlemsstat kan tillämpa en skatt på alkoholprodukter med ursprung från andra medlemsstater vilken liknande inhemska produkter helt eller delvis är befriade från.

20 Av besluten om hänskjutande framgår att likheten, i den mening som avses i artikel 95, mellan den importerade produkten (i det här fallet konjak med

franskt ursprung) och den konkurrerande inhemska produkten (i det här fallet sprit framställd av vin eller mäsk) inte ifrågasätts. Enligt de uppgifter som lämnats av den italienska regeringen beror skillnaden i den skattemässiga behandlingen av de båda produkterna på att den importerade alkoholen, som klassas som "alkohol av första kategorin", som sådan är föremål för hela beskattningsbördan medan motsvarande inhemsk framställd alkohol, som klassas som "alkohol av andra kategorin", är befriade från statlig skatt eftersom endast alkohol vars framställning kan underkastas kontroller vid framställningsstadiet på italienskt territorium kan hänföras till den kategorin.

21 Enligt domstolens fasta rättspraxis (senast i domen av den 14.1.1981 i målet 140/79 Chemical Farmaceutici SpA), begränsar inte gemenskapsrätten på sitt nuvarande utvecklingsstadium den enskilda medlemsstatens frihet att införa ett differentierat skattesystem för vissa produkter på grundval av objektiva kriterier, såsom vilka råvaror eller vilken framställningsmetod som används. Sådana differentieringar är förenliga med gemenskapsrätten i den mån de eftersträvar ekonomiskpolitiska syften som också är förenliga med kraven i fördraget och sekundärrätten och om de närmare bestämmelserna är sådana att de undviker varje form av direkt eller indirekt diskriminering av import från andra medlemsstater eller varje form av skydd som gynnar konkurrerande inhemska produkter.

22 Den omständigheten att medgivandet av en skattebefrielse eller utnyttjandet av en reducerad skattesats görs beroende av möjligheten att kontrollera produktionen på det nationella territoriet utgör ett villkor som liknande produkter från andra medlemsstater antagligen inte kan uppfylla. Ett sådant krav medför att dessa produkter på förhand utesluts från att komma i åtnjutande av den ifrågavarande skatteförmånen och att denna förbehålls den inhemska produktionen. Ett sådant beskattningssystem är följaktligen diskriminerande och omfattas som sådant av förbudet i artikel 95.

23 Svaret på den andra delen av frågorna blir alltså följande. Ett beskattningssystem för alkohol som är utformat på ett sätt som förbehåller enbart den inhemska produktionen skattebefrielse eller nedsättning av skattesatsen utgör en enligt artikel 95 i fördraget förbjuden diskriminering.

Verkan av artikel 95 i tiden och dess förhållande till stödordningen

24 Den tredje delen av frågorna går ut på om en medlemsstat, vid utgången av

den frist som fastställs i artikel 95 tredje stycket, kan ha fått rätt att, som ett undantag, bibehålla redan existerande diskriminering i det skattesystem som gäller för import av sprit framställd av vin.

25 Av handlingarna, liksom av de argument som den italienska regeringen har framfört under förhandlingarna inför domstolen, framgår att den nationella domstolen vill få klargjort huruvida den ståndpunkt som kommissionen gett uttryck åt i sin skrivelse av den 8 maj 1968 och i sitt motiverade yttrande av den 28 februari 1969 om ett provisoriskt bibehållande av systemet med s.k. "differentierad beskattning" avseende den statliga skatten eventuellt kan betraktas som godkännande av ett stöd i den mening som avses i artiklarna 92 och 93 i fördraget även efter utgången av den frist som fastställs i artikel 95 tredje stycket.

26 I artikel 95 tredje stycket föreskrivs att "medlemsstaterna skall senast vid den andra etappens början upphäva eller ändra de bestämmelser som gäller när detta fördrag träder i kraft och som strider mot dessa regler".

27 Av denna bestämmelse följer att den 31 december 1961 utgjorde den yttersta tidsgränsen inom vilken medlemsstaterna, från sin lagstiftning och skattepraxis skulle ha avskaffat alla åtgärder som är oförenliga med förbudet mot diskriminering enligt artikel 95 första och andra styckena. Dessa bestämmelser har alltså haft verkan fullt ut från och med denna dag och kan åberopas av de enskilda gentemot varje medlemsstat.

28 Den ståndpunkt som den italienska staten har hävdat både inför den nationella domstolen och EG-domstolen, att det undantag som kommissionen har gett uttryck för i sin skrivelse av den 8 maj 1968 och i sitt motiverade yttrande av den 28 februari 1969 utgör godkännande av ett stöd i den mening som avses i fördraget, är varken faktiskt eller rättsligt hållbar. Det är tillräckligt att i detta sammanhang anmärka att enligt fördragets system kan ett stöd inte införas eller ges av en medlemsstat i form av skattemässig diskriminering av produkter med ursprung i andra medlemsstater.

29 Svaret på den tredje delen av frågorna blir alltså följande. I enlighet med artikel 95 tredje stycket i EEG-fördraget fick regeln om icke-diskriminering som uttrycks i de två första styckena i samma artikel verkan fullt ut från och med den 1 januari 1962. Efter denna dag kunde en medlemsstat inte längre beviljas tillstånd att bibehålla en redan existerande skattemässig diskriminering i det system som gäller för import av sprit med ursprung i andra medlemsstater.

Den aktuella domens verkan i tiden

30 I sina yttranden till domstolen har den italienska regeringen framhållit att domstolen, om den skulle finna att kommissionens ställningstagande angående tillämpningen i förevarande fall av förbudet i artikel 95 inte har någon verkan, bör begränsa räckvidden av sin dom till eventuella framtida otillbörligt uttagna skatter, men däremot vad gäller förfluten tid erkänna att verkningarna av kommissionens undantag är definitiva.

31 Den italienska regeringen har i detta avseende för det första bl.a. som prejudikat åberopat domstolens dom av den 8 april 1976 i målet 43/75 Defrenne (Rec. s, 455), i vilken domstolen har fastställt att den på grundval av den allmänna principen om rättssäkerhet har befogenhet att undantagsvis begränsa de berördas möjligheter att åberopa dess domar. Till dessa överväganden hör i förevarande fall även nödvändigheten att skydda det berättigade förtroende som den italienska regeringen kan ha haft för giltigheten av en skatteåtgärd som uttryckligen godkänts av gemenskapens verkställande myndighet.

32 För det andra har den italienska regeringen uppmärksammat den omständigheten att importörerna har övervältrat de ifrågavarande skatterna på ett senare omsättningsled, med den följd av en återbetalning av skatterna skulle innebära en tung börda för de italienska statsfinanserna utan motsvarande fördel för konsumenterna, som i sista hand är de enda som har drabbats av den ifrågavarande skatteåtgärden.

33 Vad gäller det första argumentet bör det nämligen konstateras att såväl den relevanta bestämmelsen i fördraget, dvs. artikel 95, som frågan om dess direkta tillämplighet är föremål för en fast, omfångsrik och mångsidig rättspraxis, i vilken det inte råder något tvivel om denna bestämmelses räckvidd. Det räcker i detta hänseende att påminna om att så tidigt som i sin dom av den 14 juli 1962 i förenade målen 2 och 3/62 Kommissionen mot Luxemburg och Belgien (Rec. s. 815), dvs. just vid den tidpunkt då de omtvistade skatterna togs ut, underströk domstolen de stränga krav som finns i denna bestämmelse i fördraget.

34 Vad gäller de skatteåtgärder som utgör föremålet för tvisten bör det konstateras att även om de ståndpunkter som kommissionen tagit avseende dessa åtgärder sedan den 4 november 1965 har kunnat gett de italienska myndigheterna intryck av att åtgärderna var lagenliga, utesluter den osäkerhet som

har uppstått såväl på gemenskapsnivå som på nationell nivå efter denna tidpunkt beträffande de ifrågavarande åtgärdernas förenlighet med gemenskapsrätten, att den italienska regeringen i förevarande fall kan åberopa krav på rättssäkerhet eller förekomsten av ett berättigat förtroende för att begränsa den aktuella domens verkan i tiden.

35 Vad gäller argumentet om att de skatter vars återbetalning är föremål för tvisterna vid den nationella domstolen har övervältrats på konsumenterna skall det fastställas att skyddet av de rättigheter som garanteras på detta område genom gemenskapens rättsordning inte kräver återbetalning av otillbörligt uttagna skatter om detta skulle medföra en oskälig fördel för de berättigade. Gemenskapsrätten motsätter sig således inte att de nationella domstolarna i enlighet med deras nationella rätt tar hänsyn till den omständigheten att de otillbörligt uttagna skatterna kan ha inräknats i det skattepliktiga företagets priser och övervältrats på köparna (dom av den 27.3.1980 i målet 61/79 Amministrazione delle Finanze mot Denkavit italiana, Rec. s. 1205).

Rättegångskostnader

36 De kostnader som har förorsakats Italiens regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom beslut av den 19 februari 1980 har förts vidare av Corte d'appello i Milano - följande dom:

1) **De yttranden som kommissionen avger i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget har endast rättsverkan i förhållande till väckande av talan vid domstolen inom ramen för talan om en medlemsstats fördragsbrott. Kommissionen kan inte, i sina ståndpunkter inom ramen för detta**

förfarande, befria en medlemsstat från dess skyldigheter eller inskränka de rättigheter som tillkommer de enskilda genom fördraget.

2) Ett beskattningssystem för alkohol som är utformat på ett sätt som förbehåller enbart den inhemska produktionen skattebefrielse eller nedsättning av skattesatsen utgör en enligt artikel 95 i EEG-fördraget förbjuden diskriminering.

3) I enlighet med artikel 95 tredje stycket i EEG-fördraget fick regeln om icke-diskriminering som uttrycks i de två första styckena i samma artikel verkan fullt ut från och med den 1 januari 1962. Efter denna dag kunde en medlemsstat inte längre beviljas tillstånd att bibehålla en redan existerande skattemässig diskriminering i det system som gäller för import av sprit med ursprung i andra medlemsstater.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart Koopmans O'Keeffe

Bosco Touffait Due Everling

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 maj 1981.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

J. Mertens de Wilmars
Ordförande